

**Van:** NME-zine <vanessa.depelecijn@lne.vlaanderen.be>  
**Aan:** ISG Amsab <veerle.solia@amsab.be>  
**Datum:** 12/14/2010 12:02 PM  
**Onderwerp:** NME-zine 40 - december 2010

Is deze nieuwsbrief moeilijk leesbaar? [Klik dan hier om de onlineversie te bekijken](#)

1. [Terugblik: Vlaamse NME-dag 2010: een creatieve toekomst voor NME](#)
2. [Dikke-truiendag 2011: Sloof je uit of stel je eens lekker aan!](#)
3. [3de editie marktplaats 'Duurzame ontwikkeling in hoger onderwijs'](#)
4. [Volg Ecostud en Ecodiva op Facebook](#)
5. [Nieuwe activiteitenfiche: wandeling 'milieu en gezondheid in de stad'](#)
6. [Nieuwe gezinsspakketten en tentoonstellingen in NEC De Vroente](#)
7. [Terugblik: 24ste NME-Beneluxwerkconferentie in Luxemburg](#)
8. [NME-project in de kijker: Watervoetafdruk van voeding](#)
9. [NME-agenda](#)
10. [eNneeMmeE](#)

### 1. Terugblik: Vlaamse NME-dag 2010: een creatieve toekomst voor NME

Op **donderdag 18 november 2010** organiseerde de dienst NME haar 2de Vlaamse NME-dag. Een 300-tal deelnemers zakten af naar het Boudewijngebouw in Brussel om er te netwerken, hun keuzesessies te volgen, infostanden en tentoonstellingen te bezoeken.

Langs deze weg willen we nogmaals alle organisaties bedanken die meewerkten aan deze NME-dag via sessie, infostand of tentoonstelling.

Op <http://VlaamseNME-dag.lne.be> vind je enkele sfeerbeelden en een kort verslag en/of de gebruikte presentaties per sessie.

Deelnemers en geïnteresseerden kunnen met hun vragen, ideeën of opmerkingen terecht op de netwerkgroepen '[Natuur- en Milieueducatie \(NME\) Vlaanderen](#)' en '[Educatie voor Duurzame Ontwikkeling \(EDO\) Vlaanderen](#)' op LinkedIn.

[top](#)

### 2. Dikke-truiendag 2011: Sloof je uit of stel je eens lekker aan!

Ga samen met MOS (Milieuzorg Op School) en Ecocampus (Milieuzorg in het hoger onderwijs) de strijd aan tegen de uitstoot van broeikasgassen en de opwarming van het klimaat op woensdag 16 februari 2011. Deze **7de editie van de Dikke-truiendag** richt zich vooral naar het onderwijs. Dat belet natuurlijk niet dat je ook thuis of op het werk kan meedoen. De campagne mikt zoals altijd op eenvoudige maatregelen die op een structurele wijze kunnen aangehouden worden. Voor deze editie van Dikke-truiendag hoeven scholen zich niet in te schrijven.

Op [www.dikke-truiendag.lne.be](http://www.dikke-truiendag.lne.be) vind je het campagnemateriaal, een stappenplan, alle nodige informatie en een aantal inspirerende schoolvoorbeelden om een geslaagde Dikke-truiendag te organiseren.

[top](#)

### 3. 3de editie marktplaats 'Duurzame ontwikkeling in hoger onderwijs'

Op dinsdag 1 maart 2011 organiseren **Ecocampus** en **Sociale Economie op de Campus** de **3de editie van de markt 'duurzame ontwikkeling in hoger onderwijs'** in het Boudewijngebouw in Brussel. Medewerkers uit het hoger onderwijs en organisaties die een aanbod hebben naar het hoger onderwijs toe kunnen er terecht met hun ideeën, kennis en producten, ze kunnen er voorstellen uitwisselen...

[top](#)

Maak jij werk van duurzame ontwikkeling in hoger onderwijs via een concreet project of vormt dit de rode draad in jouw opleidingsonderdeel? **Kom dan alvast jouw ideeën en ervaringen tentoonstellen via een marktkraam of toelichten tijdens een interactieve 'rondetafel' workshop.** Laat zien wat jouw hogeschool of universiteit al onderneemt en doe nieuwe ideeën op! Kennisuitwisseling en netwerking staan centraal.

Dit aanbod is gratis, maar het aantal plaatsen is beperkt! **Inschrijven** kan tot 20 december 2010 bij [elke.vanwildemeersch@lne.vlaanderen.be](mailto:elke.vanwildemeersch@lne.vlaanderen.be).

**Lees meer** op [de Ecocampuswebsite](#). Je kan er ook terugblikken op de 2 vorige edities.

Of blijf op de hoogte via de groep '[Markt duurzame ontwikkeling in hoger onderwijs](#)' op LinkedIn.

#### 4. Volg Ecostud en Ecodiva op Facebook

Twee studenten proberen, met de steun van Ecocampus, gedurende 1 academiejahr hun ecologische voetafdruk te verkleinen. Elke dag ondernemen **Ecostud Leuven** (18) en **Ecodiva Gent** (21) een goede 'groene' daad en delen ze die op hun Facebookpagina. Af en toe sturen ze zelfs massale oproepen de studentenwereld in.

Ecostud en Ecodiva tonen aan dat als student je groene beentje voorzetten helemaal niet zo moeilijk is. Met een dagelijks milieuvriendelijk alternatief hoef je vaak niet aan comfort in te boeten. Bovendien bewijs je er de planeet een grote dienst mee.

**Lees meer** op [de Ecocampuswebsite](#).

**Geprikkeld?** Volg [Ecostud Leuven](#) en [Ecodiva Gent](#) op Facebook!

[top](#)

#### 5. Nieuwe activiteitenfiche: wandeling 'milieu en gezondheid in de stad'

In de [reeks kant en klare natuur- en milieuactiviteiten voor sociaal-culturele verenigingen](#) (link naar ) ontwikkelde NMEC De Helix, in samenwerking met de werking 'Niet voor groentjes' van de dienst NME, [een wandeling over milieu en gezondheid in de stad](#).

Hoe je een dergelijke wandeling organiseert voor een groep volwassenen, staat stap voor stap, uitvoerig en met hapklaar materiaal omschreven in deze nieuwe activiteitenfiche.

Een wandeling leidt je langs een drukke weg, stadsgroen, een winkelstraat en terrasjes. Ga actief op zoek naar het verband tussen milieu en gezondheid via thema's zoals het verkeer, Vitamine G, de straling en het Nimby-principe, de draagkracht van de aarde met daarbij een kijk naar het verleden en een blik op de toekomst...

**Bestel deze activiteitenfiche gratis** via [nme@lne.vlaanderen.be](mailto:nme@lne.vlaanderen.be).

**NMEC De Helix** biedt tegen 2 euro nog [een uitgebreidere leidraad](#) aan bij deze activiteit/EDO-wandeling.

[top](#)

#### 6. Nieuwe gezinsspakketten en tentoonstellingen in NEC De Vroente

##### Nieuwe gezinswandelingen:

De [gloednieuwe dierenkoffertjes](#) vormen een handige leidraad voor een superleuke wandeling in de Kalmthoutse Heide. Elke koffer bevat actieve spelletjes, puzzels, boekjes, foto's ... rond 1 dier (eekhoorn, mestkever, libel,

[top](#)

kikker, hagedis en konijn). Elk van deze dierenkoffers kun je gratis aanvragen in het NEC De Vroente, je betaalt enkel een waarborg van 20 euro.

Het [familiepakket schattenjacht](#) biedt gezinnen met kinderen voor 5 euro een wandeling aan met net dat ietsje meer. Jong en oud kunnen samen op schattenjacht en hun vondsten bewaren in doosjes, potjes, buisjes en bokaaltjes die samen met de handleiding in een handig rugzakje zitten. NEC De Vroente ontwierp dit pakket in het kader van [het HELA – LIFE project](#) (pdf-document).

### **Interactieve tentoonstellingen voor jongeren vanaf 12 jaar (3 januari tem 28 februari 2011):**

#### **[De wereld, een gebruiksaanwijzing](#)**

Deze tentoonstelling geeft weer wat duurzame ontwikkeling precies inhoudt in al zijn nevenaspecten. Wereldproblemen als het broeikasteffect, biodiversiteit, vluchtelingen, oorlog, globalisering en culturele teloorgang komen aan bod. Tot een conclusie komen is aan de deelnemers zelf, maar de algemene boodschap is duidelijk: er is nog heel wat werk aan de winkel en de tijd dringt.

Deze tentoonstelling werd gerealiseerd door Jeugd en Vrede vzw i.s.m. Global Society.

#### **[Haatweeoooh!](#)**

Water maakt een vast onderdeel uit van onze dagelijkse handelingen. Maar is dat ook een evidentie in andere werelddelen? Is water een economisch goed of een fundamenteel mensenrecht? En hoe moet dat verder als wij ons blijven vermenigvuldigen terwijl de hoeveelheid water vermindert? Via een werkkaart stelt deze tentoonstelling de kennis van de deelnemers aan de kaak en vormt zo een handige leidraad.

Deze tentoonstelling werd gerealiseerd door Jeugd en Vrede vzw i.s.m. Protos en GREEN Belgium vzw.

Een pedagogisch dossier als werkinstrument bij deze tentoonstellingen kun je downloaden via de Vroentewebsite.

**Meer info:** <http://www.devroente.be>

## **7. Terugblik: 24ste NME-Beneluxwerkconferentie in Luxemburg**

Het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Nederland en het Groothertogdom Luxemburg organiseren afwisselend de jaarlijkse NME-Beneluxwerkconferentie.

Dit jaar organiseerde Luxemburg **de 24ste editie met als titel 'Eet je bord leeg!! Voeding en educatie voor duurzame ontwikkeling'** van 27 tot 29 oktober 2010 in Weicherdange. In het kader van EDO was er het voedselvraagstuk aan de orde met bijzondere aandacht voor alles wat te maken heeft met biodiversiteit.

Op [de pagina NME-internationaal](#) vind je de verslagen dag per dag met extra informatie en links naar filmfragmenten met impressies van de deelnemers.

[top](#)

## **8. NME-project in de kijker: Watervoetafdruk van voeding**

Op 1 september startten Ecolife, Velt en WWF [een NME-project](#) naar scholen en grootkeukens rond de watervoetafdruk van onze voeding.

De watervoetafdruk, die zowel het directe als het indirecte waterverbruik in beeld brengt, toont aan dat een gemiddelde Belg 7400 liter water consumeert per dag.

Welke producten de grote slokken zijn én hun waterarme alternatieven vind je op [www.watervoetafdruk.be](http://www.watervoetafdruk.be). Je vindt er ook **de 'waterfoodprint'**: een calculator die zowel de watervoetafdruk als de ecologische voetafdruk in beeld brengt en dus een handige tool is voor wie ecologische maaltijden wil serveren.

[top](#)

## 9. NME-agenda

Op zoek naar NME-aanbod in Vlaanderen? Je vindt het op

<http://nme.milieuinfo.be!>

Met deze databank wil de Vlaamse overheid vraag en aanbod op het vlak van natuur- en milieueducatie op elkaar afstemmen.

Via de **NME-agenda** krijg je een weergave van alle korte tijdelijke activiteiten uit deze databank in een overzichtelijke maandkalender:

- [december](#)
- [januari](#)
- [februari](#)

### Staan jouw organisatie en NME-aanbod nog niet in deze databank?

Gebruik dan de [beheersmodule](#) en voeg zelf je aanbod toe.

Raadpleeg ook het online overzicht van [uitleenbare doe-koffers](#) en [tentoonstellingen](#).

### Benieuwd naar het aanbod van onze NME-centra?

In een enkele muisklik krijg je een overzichtslijst van hun aanbod in de NME-inventaris.

- [NMEC De Helix](#)
- [NEC De Vroente](#)
- [VBNC De Nachtegaal](#)

[top](#)

## 10. eNneeMmeE

### Overzicht van de geplande Lerende netwerken:

- 18 februari 2011: Thematisch lerend netwerk 'Oriëntatie van Sociaal werk op duurzame ontwikkeling'
- 1 juni 2011: Thematisch lerend netwerk 'Integratie van duurzame ontwikkeling in de Lerarenopleiding'

<http://lerendenetwerken.lne.be>

- Op 1 oktober stelde jeugdauteur **Patrick Lagrou** zijn nieuwe boek '**De Grote ramp**' voor in het VBNC De Nachtegaal. Dit is **het eerste boek in de klimaatreeks**.

In dit spannende verhaal kom je meer te weten over klimaatverandering en wat je eraan kunt doen. De educatoren van het VBNC De Nachtegaal voorzagen de schrijver van enkele goede suggesties.

Een ideaal eindejaarsgeschenk voor kinderen van 11 tot 14 jaar. Het is onder andere te koop in [de Groene winkel van het VBNC DE Nachtegaal](#).

<http://www.patricklagrou.be>

- **De Verenigde Naties hebben het jaar 2011 uitgeroepen tot het internationale jaar van het bos.** Bossen zijn onmisbaar voor onze ecosystemen op aarde. Zij zijn een belangrijke bron voor de biodiversiteit en vervullen een cruciale rol in de klimaatontwikkeling op aarde.

<http://www.un.org/en/events/iyof2011/>

**Bij de start van de Week van het Bos viel er helaas weinig goed nieuws te rapen voor de Vlaamse bossen. Zo blijkt uit de bosbarometer van de Vereniging voor Bos in Vlaanderen (VBV) dat we nog steeds bos verliezen.** In 2009 werd 291 hectare ontbost, terwijl er slechts 203 ha nieuw bos bijkwam. Netto verdween er vorig jaar dus 90 ha bos uit Vlaanderen.

Dat staat in schril contrast met **het voornemen van de VBV om samen met Pasar in Vlaanderen, één van bosarmste regio's van gans Europa, 10.000 ha bos bij aan te planten.** Op **zondag 6 november 2011** willen ze naar buiten treden en meer bos en bomen vragen in zoveel mogelijk Vlaamse gemeenten.

[top](#)

Gemeenten die willen meewerken voorzien een terrein en de VBV en Pasar zorgen voor de rest. Bovendien krijgen deze gemeenten nog eens 2.000 euro per hectare nieuw bos, om kosten zoals de aankoop van het plantgoed en de terreinvoorbereiding te dekken.

**Geïnteresseerde gemeenten kunnen contact opnemen met Pasar** via [thomas.demaeseneer@pasar.be](mailto:thomas.demaeseneer@pasar.be) of rechtstreeks met de lokale Pasar-afdeling. Deze actie kadert in **de campagne 1 miljoen bomen voor Vlaanderen**, in samenwerking met de VBV.

**Ook het Departement LNE heeft een hart voor het bos.** Zo engageert het zich in het kader van dezelfde 1 miljoen bomen-campagne om voor elke deelnemer aan een van de door het departement georganiseerde evenementen in het kader van het EU-voorzitterschap een boom aan te planten.

Alvast één lichtpuntje: in 2009 werden meer dan 200 ha (bestaande) bossen aangeduid als bosreservaat, waardoor **tijdens de Week van het Bos de 3.000ste hectare bosreservaat officieel ingehuldigd werd**. De aanduiding als reservaat biedt de nodige garanties voor een duurzaam, natuurgericht beheer van bossen.

<http://www.vbv.be> (pdf-document)

<http://www.1miljoenbomen.be/>

<http://europabos.lne.be>

- Het is niet aan iedereen gegeven om te genieten van de rust en schoonheid van bos en natuur. **Voor minder mobiele personen** is het vaak een hele zoektocht. **De Vereniging voor Bos in Vlaanderen werkte met de steun van het Eliafonds en het Agentschap voor Natuur en Bos het project 'Zin in Bos uit'**. Ze verzamelden heel wat waardevolle informatie die kan bijdragen tot de realisatie van meer toegankelijke bos- en natuurgebieden op [www.zininbos.be](http://www.zininbos.be). Dit communicatieplatform voldoet aan het label ANYSURFER. De site biedt een activiteitenkalender aan en tips voor bos- en natuurbeheerders. Laat je activiteiten voor beperkt mobiele personen in een bos- of natuurgebied opnemen in de kalender via het contactformulier.

- **In opdracht van MIRA berekende Ecolife vzw voor het eerst de ecologische voetafdruk van Vlaanderen**, voor het jaar 2004. Uit die berekeningen blijkt dat de gemiddelde Vlaming een ecologische voetafdruk heeft van 6,3 globale hectare (gha). De wereldgemiddelde biocapaciteit (de beschikbare oppervlakte landbouwgrond, bosgrond en visgrond) bedraagt 1,8 gha per capita, de Vlaamse biocapaciteit zelfs maar 1,3 gha. **Als iedereen zou leven zoals wij zouden we meer dan 3 aardbollen nodig hebben.**

<http://www.ecolife.be>

<http://www.milieुरapport.be> (pdf-document)

- Onze ecologische voetafdruk blijft stijgen... Er is nog heel wat nodig om de consument te overtuigen te kiezen voor meer groene en duurzame oplossingen in zijn dagelijks leven:

Misschien een reden om deel te nemen of een bezoek te brengen aan **ECOPOP 2011 op 5 en 6 februari in Kortrijk Xpo**. De voorlopige lijst van ECOPOP-standhouders staat al online op [www.ecopop.be](http://www.ecopop.be).

Op [www.milieukoopwijzer.be](http://www.milieukoopwijzer.be) vind je concrete informatie (criteria, merken en leveranciers van milieuverantwoorde producten) over waar je op kan letten bij je aankoop van milieuverantwoord materiaal. Tot nog toe kwamen 7 productcategorieën aan bod: drank & dranktoestellen, papier & papierwaren, kantoor materiaal, maaltijden & tussendoortjes, schoonmaak, duurzaam watergebruik en verlichting. Deze laatste categorie is recent vernieuwd. De website biedt ook links naar interessante milieu-info voor productgroepen die nog niet uitgebreid aan bod kwamen. Voor 25 van deze productgroepen vind je er de belangrijkste milieucriteria op een rijtje. Interessante links voor aankopers met aandacht voor het milieu zijn steeds welkom via [info@milieukoopwijzer.be](mailto:info@milieukoopwijzer.be).

De website [www.labelinfo.be](http://www.labelinfo.be) van Netwerk Bewust Verbruiken vzw en écoconso asbl – is de referentie op vlak van duurzaamheidslabels. Bezoekers krijgen er uitgebreide informatie over de inhoud van en de controle op verschillende labels uit een breed gamma aan productgroepen (elektrische apparatuur, cosmetica, schoonmaakmiddelen, kleding, toerisme,...). Nieuw op de site is een handig

systeem van kleuren codes dat per productcategorie aangeeft welk label de strengste milieu- en/of sociale criteria heeft.

- Eind september lanceerde **GREEN vzw** opnieuw haar **campagne 'Jongeren keren het klimaat!'** om jongeren uit basis- en secundaire scholen bewust te maken van de klimaatproblematiek. Vijf dagen per jaar daagt GREEN scholen uit! Bekijk de acties van 15 oktober en 22 november 2010 op <http://www.jongerenkerenklimaat.be> of doe mee op woensdag 16 februari, dinsdag 22 maart en maandag 2 mei 2011.

- Het **departement VHTI van de KATHO** werkte een project **'Kijk Wat(t) een huis!'** (EWI-project - gesubsidieerd door de overheid) uit rond energiebeheer in de gezinswoning. Het project bestaat uit een cursus, een software pakket en een gratis uitleenbare didactische koffer. Het einddoel is kinderen bewuster te leren omgaan met energie en energieverbruik (vooral elektrisch) via 'praktisch' aanvoelen.  
[www.energiehuisje.be](http://www.energiehuisje.be)

- EVA vzw, het **Ethisch Vegetarisch Alternatief**, vierde haar 10de verjaardag op 10/10/10. Daarvoor lanceerde ze een wervende verjaardagscampagne met Eva, een heel gewoon 10-jarig meisje met een heel ongewone verjaardagswens: geen echte cadeautjes, maar meer vegetariërs. Al heel wat BV's reageerden op haar oproep. Engageer je ook om minder vlees te eten op [www.evawordt10.be](http://www.evawordt10.be). Alvast een goed voornemen voor 2011.

- Op **zaterdag 15 januari 2011** organiseert de **Limburgse Koepel voor Natuurstudie (LIKONA)** haar jaarlijkse **contactdag in de Universiteit Hasselt, Campus Diepenbeek**. Het is de bedoeling alle mensen die de Limburgse natuur onderzoeken, of hierin geïnteresseerd zijn, samen te brengen en kennis te laten maken met recent natuuronderzoek in Limburg.  
[www.limburg.be/likona](http://www.limburg.be/likona).

- In het kader van de **Vlaamse land- en tuinbouwbeurs 'Agriflanders' in Flanders Expo** (Gent) vindt op zaterdag 15 januari 2011 **de studievoormiddag 'Functionele agrobiodiversiteit en hoe deze kan bijdragen aan een duurzame land- en tuinbouw'** plaats. Verschillende sprekers geven een overzicht van de praktijkervaring en onderzoek in Vlaanderen.  
[www.oost-vlaanderen.be/landbouw](http://www.oost-vlaanderen.be/landbouw).

[schrijf je uit](#) | [archief](#) | [printversie.pdf](#)

Reactie op dit NME-zine? Laat iets weten aan [vanessa.depelecijn@lne.vlaanderen.be](mailto:vanessa.depelecijn@lne.vlaanderen.be)  
Ken je nog andere geïnteresseerden? Stuur hen dit NME-zine. Het volgende NME-zine verschijnt **eind januari 2011**.

Het NME-zine is een tweemaandelijks elektronische nieuwsbrief van de Afdeling Milieu-integratie en -subsidieeringen van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Deze nieuwsbrief informeert over evoluties in de natuur- en milieueducatieve sector, stimuleert netwerkvorming binnen deze sector en maakt het brede publiek warm voor actuele milieuproblemen door middel van vernieuwende educatieve acties, pakketten en publicaties.  
Dit e-zine bereikt ruim 2600 abonnees uit het onderwijs, de NME-centra, de natuur- en milieuverenigingen, de administraties, de provincies, de gemeenten, de landbouweducatie, het jeugdwerk en het sociaal-culturele volwassenenwerk.

Wil je ook op de hoogte blijven over initiatieven van het Departement LNE op het vlak van milieu-, natuur- en energiebeleid? [Abonneer je dan op het LNE-zine](#).

**Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie**, afdeling Milieu-integratie en -subsidieeringen, Koning Albert II-laan 20 bus 8, 1000 Brussel, tel. 02 553 82 18, fax 02 553 80 25, [nme@lne.vlaanderen.be](mailto:nme@lne.vlaanderen.be) - <http://milieueducatie.lne.be>  
v.u.: J.-P. Heirman, Secretaris-generaal, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE)